

Materiál na rokovanie pre
Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Číslo materiálu: ____/2020

K bodu programu

Zámer mesta Žilina uchádzať sa o titul Európske hlavné mesto kultúry 2026

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný v komisii:

- Komisia kultúry – 29.1.2020
Komisia finančná a majetková – 29.1.2020

Predkladá:

Mgr. Peter Fiabáne
primátor

Zodpovední za vypracovanie:

Mgr. Ingrid Dolníková, vedúca OŠKŠCRaMR
Mgr. Barbora Birnerová, PhD., zástupkyňa primátora
Mgr. Vladimír Randa, zástupca primátora

Žilina, 17.2.2020

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2020

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. schvaľuje:

1. zámer prípravy a predloženia Prihlášky mesta Žilina v rámci Výzvy na predkladanie prihlášok do akcie Únie „Európske hlavné mesto kultúry“ v Slovenskej republike na rok 2026 vyhlásenej Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.
2. mimoriadny vklad do Oblastnej organizácie cestovného ruchu Malá Fatra na zabezpečenie procesov súvisiacich s prípravou Prihlášky mesta Žilina a podporných aktivít a dokumentov v rámci Výzvy na predkladanie prihlášok do akcie Únie „Európske hlavné mesto kultúry v Slovenskej republike na rok 2026“ vo výške 100 000,- Eur.

II. žiada

1. vecne príslušný odbor mestského úradu v spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Malá Fatra o predloženie informatívnej správy a vyúčtovania finančných prostriedkov na prípravu Prihlášky a podporných aktivít a dokumentov do 31.12.2020.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky zverejnilo 17. decembra 2019 Výzvu na predkladanie prihlášok do akcie Únie „Európske hlavné mesto kultúry“ (EHMK) v Slovenskej republike na rok 2026. Slovenské mestá s ambíciou uchádzať sa o titul EHMK na rok 2026 v reakcii na túto výzvu sa môžu prihlásiť najneskôr 31. októbra 2020. Mestá musia písomne avizovať zámer predložiť prihlášku najneskôr do 30. septembra 2020.

Každá prihláška musí vychádzať z výrazného kultúrneho programu so silným európskym rozmerom. Kultúrny program musí pokrývať rok, na ktorý sa titul EHMK udeľuje a musí sa vypracovať zvlášť na tento účel.

Mesto Žilina má záujem uchádzať sa o titul EHMK z dôvodu:

1. zámeru podpory a rozvoja kultúrnych organizácií, ich udržateľnosti, programu, medzinárodnej spolupráce a publika, vrátane získania nevyhnutných investícií na transformáciu priestorov kultúrnych a spoločenských inštitúcií na území mesta,
2. možnosti posilniť identitu mesta Žilina medzi obyvateľmi a potreby mobilizácie obyvateľov pri tvorbe vízie budúcnosti mesta,
3. potreby vysporiadania sa prostredníctvom kultúrneho programu s náročnými témami minulosti a súčasnosti,
4. podpory diverzifikácie podnikateľského prostredia, vrátane rozvoja kultúrneho a kreatívneho priemyslu,
5. podpory renomé mesta Žilina v Európe a rozvoja cestovného ruchu,
6. rozvíjania vzťahov medzi samosprávou a kultúrnymi operátormi, spolupráce samospráv v kraji a v Euroregióne Beskydy, spolupráce mesta s podnikateľským prostredím, Žilinskou univerzitou a Žilinským samosprávnym krajom,
7. získania nevyhnutných investícií na zveľadenie verejných priestorov, a tak zlepšenia kvality života v meste,

8. zlepšenia fungovania verejnej správy a komunikácie s občanmi.

V roku 2026 bude hostiť titul EHMK jedno slovenské mesto a jedno fínske mesto. Držiteľ titulu EHMK 2026 pri plnení všetkých podmienok získa aj peňažnú cenu Meliny Mercouriovej vo výške 1,5 milióna eur, ktorú Európska komisia udelí zo zdrojov programu Kreatívna Európa najneskôr do konca marca 2026.

Kritériá udelenia titulu pri posudzovaní prihlášok sú rozdelené do šiestich kategórií:

- I. Príspevok k dlhodobej stratégii mesta
- II. Európsky rozmer
- III. Kultúrny a umelecký obsah
- IV. Schopnosť dosiahnuť ciele
- V. Dosah a participácia obyvateľov
- VI. Riadenie projektu

Harmonogram príprav prvej prihlášky do 31.10.2020 so zapojením partnerov a odbornej a laickej verejnosti:

- 1) Konzultačná časť a príprava rozhodnutia
- 2) Tvorba organizácia a sieťovanie
- 3) Mapovanie potrieb a objavovanie hlavných tém projektu
- 4) Verejné výzvy a tematické pracovné skupiny
- 5) Mobilita a vzdelávanie
- 6) PR aktivity

Materiál bol prerokovaný v Komisii kultúry, cestovného ruchu a miestneho rozvoja a Komisii finančnej a majetkovej. Komisie s predloženým návrhom súhlasia a odporúčajú ho MZ prerokovať a schváliť. **Materiál bol oproti verzii predloženej na rokovanie komisií MZ upravený v časti Návrh na uznesenie a v časti Dôvodová správa.**

MATERIÁL

VÝZVA NA PODÁVANIE PRIHLÁŠOK DO AKCIE ÚNIE „EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY“ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE NA ROK 2026 (krátené)

Počas celých dejín bola Európa centrom mimoriadne bohatého a neobyčajne pestrého umeleckého vývoja, pričom v tvorbe a šírení kultúry zohrali európske mestá kľúčovú úlohu.

Európske hlavné mesto kultúry je iniciatíva Európskej únie, ktorá sa riadi Rozhodnutím č. 445/2014/EÚ v znení Rozhodnutia (EÚ) 2017/15451 na roky 2020 až 2033. Jej cieľom je zdôrazniť toto bohatstvo a rôznorodosť, ako aj spoločné kultúrne aspekty v Európe, a tým prispieť k zblíženiu európskych národov a zlepšeniu vzájomného porozumenia.

Na tomto základe sa všeobecné ciele akcie Európske hlavné mesto kultúry určili takto: na jednej strane chrániť a propagovať rôznosť kultúr v Európe a zdôrazňovať ich spoločné prvky, ako aj zvyšovať u občanov pocit, že patria do spoločnej kultúrnej oblasti a na druhej strane podporovať príspevok kultúry k dlhodobému rozvoju miest na hospodárskej, sociálnej a urbánnej úrovni v súlade s ich príslušnými stratégiami a prioritami.

V súlade s týmito cieľmi sa činnosti, ktoré mesto označené ako Európske hlavné mesto kultúry rozvinie, budú snažiť o rozširovanie rozsahu, rozmanitosti a európskeho rozmeru kultúrnej ponuky v meste, a to aj pomocou medzinárodnej spolupráce; o sprístupňovanie kultúry a účasť na nej; o posilnenie

kapacity kultúrneho sektora mesta a jeho prepojenie s inými sektormi, ako aj o zvýšenie jeho medzinárodného profilu prostredníctvom kultúry.

V súlade s harmonogramom určeným v Prílohe k Rozhodnutiu č. 445/2014/EÚ v znení Rozhodnutia (EÚ) 2017/1545 sa titul Európskeho hlavného mesta kultúry udelí v roku 2026 jednému mestu v Slovenskej republike a jednému mestu vo Fínsku.

Cieľom tejto výzvy je iniciovať proces predkladania prihlášok z miest v Slovenskej republike, ktoré majú záujem uchádzať sa o titul „Európske hlavné mesto kultúry“ na rok 2026 a vybrať jedno z týchto miest, ktorému sa môže udeliť cena Meliny Mercouriovej, financovaná z príslušného programu Únie na podporu kultúry v čase jej udelenia.

Podrobnosti o akcii Európske hlavné mesto kultúry nájdete na nasledujúcich internetových stránkach:

<http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/medzinarodna-spolupraca/europska-unia/ehmk-2026-vyzva-367.html>

http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

Výsledok výberového postupu

Postup výberu Európskeho hlavného mesta kultúry má dva výsledky:

- udelenie titulu Európske hlavné mesto kultúry,
- udelenie peňažnej ceny vo výške 1,5 milióna EUR na počesť Meliny Mercouriovej.

Túto výzvu na podávanie prihlášok preto považujte aj za pravidlá súťaže o udelenie ceny Meliny Mercouriovej.

Fázy postupu

Postup určenia jedného mesta za Európske hlavné mesto kultúry sa delí takto:

Fáza výberu

Fázu výberu tvoria dva samostatné stupne:

Stupeň predbežného výberu (do 31.10.2020)

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky zorganizuje stretnutie za účelom predbežného výberu v deň, ktorý sa oznámi na internetovej stránke Ministerstva neskôr, pričom všetky kandidujúce mestá, ktoré ako odpoveď na túto výzvu podali prihlášky, vyzve, aby vyslali delegáciu, ktorú skupina odborníkov vypočuje.

Skupina odborníkov posúdi každé kandidujúce mesto na základe jeho prihlášky a vypočítania a porovná informácie s cieľmi akcie Európske hlavné mesto kultúry a horeuvedenými kritériami.

Po tomto stretnutí sa skupina odborníkov dohodne na užšom zozname kandidujúcich miest, ktoré sa vyzvú, aby svoje prihlášky počas samotného výberu upravili a doplnili. Skupina odborníkov vydá správu z predbežného výberu, ktorá bude obsahovať všeobecné posúdenie prihlášok, užší zoznam kandidujúcich miest, ktoré sa budú ďalej posudzovať, ako aj odporúčania pre tieto mestá.

Slovenská republika potom formálne schváli užší zoznam vychádzajúci zo správy skupiny odborníkov a Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky zašle mestám z užšieho zoznamu list, ktorým ich vyzve, aby svoje prihlášky doplnili a upravili, pričom uvedie termín na predloženie takýchto prihlášok.

Stupeň samotného výberu (predbežne do 30.11.2021)

Kandidujúce mestá z užšieho výberu doplnia a upravia svoje prihlášky tak, aby splnili kritériá udelenia titulu, pričom zohľadnia odporúčania uvedené v správe z predbežného výberu. Každé mesto z užšieho výberu včas zašle svoju upravenú prihlášku Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky.

V tomto stupni sa skupina odborníkov môže rozhodnúť navštíviť mestá z užšieho výberu, aby na mieste spoznala kandidatúru, ako aj úroveň podpory zo strany obyvateľov mesta a kľúčových subjektov.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky však v každom prípade zorganizuje stretnutie na účel výberu, ktorý sa oznámi neskôr na internetovej stránke Ministerstva, pričom vyzve všetky mestá z užšieho výberu, aby vyslali svoje delegácie, ktoré skupina odborníkov vypočuje.

Skupina odborníkov posúdi každé mesto z užšieho výberu na základe jeho upravenej prihlášky a vypočítania a porovná informácie s cieľmi akcie Európske hlavné mesto kultúry a hore uvedenými kritériami.

Po tomto stretnutí sa skupina odborníkov zhodne na odporúčaní najviac jedného mesta na udelenie titulu. Ak ani jedno z kandidujúcich miest nespĺní všetky kritériá, skupina odborníkov môže odporučiť, aby sa titul v Slovenskej republike na rok 2026 neudelil.

Skupina odborníkov vydá správu z výberu, ktorá bude obsahovať všeobecné posúdenie všetkých prihlášok a odôvodnené odporúčanie určenia jedného mesta na udelenie titulu. Správa bude obsahovať aj odporúčania pre príslušné mesto, týkajúce sa postupu, ktorý treba do roku titulu dosiahnuť.

Určenie mesta za Európske hlavné mesto kultúry a udelenie ceny Meliny Mercouriovej

Slovenská republika na základe odporúčania skupiny odborníkov vyhlási jedno mesto za držiteľa titulu Európske hlavné mesto kultúry na rok 2026 a toto vyhlásenie oznámi Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Výboru regiónov najneskôr štyri roky pred rokom, na ktorý sa titul udeľuje.

Skupina odborníkov zároveň s odporúčením mesta na udelenie titulu odporučí splnomocňovateľovi z Komisie, aby tomuto mestu udelil cenu Meliny Mercouriovej.

Po oficiálnom určení mesta môže splnomocňovateľ z Komisie na základe tohto odporúčania mestu udeliť cenu Meliny Mercouriovej, ktorá je vo výške 1 500 000 EUR.

Viac na http://www.culture.gov.sk/extdoc/8355/SK_FINAL_V%FDzva_17122019

Očakávaný finančný dopad pre mesto Žilina (hrubý odhad nákladov):

- 1) Prihláška pre 1. kolo (do 31.10.2020) – cca. 100 000€ - 200 000€
- 2) Prihláška pre 2. kolo (do 11/2021) – cca. 200 000€ - 300 000€
- 3) Operatívny rozpočet (organizácia podujatí, organizačný tím, marketing a ďalšie náklady) – cca. 20 000 000€. Rozsah spolufinancovania operatívneho rozpočtu mestom Žilina závisí od množstva získaných partnerov projektu – počtu zapojených samospráv, príspevku VÚC, príspevkov ministerstiev, príspevku zapojených zahraničných samospráv, súkromných donorov, počtu predaných lístkov a pod.
- 4) Investičný rozpočet do cca. 40 000 000€. Podľa vyjadrenia ministerstva kultúry bude na projekt Európske hlavné mesto kultúry (EHMK) 2026 bude v rámci nového programového obdobia 2021-2027 alokovaných 20 až 30 miliónov eur (EÚ). Zvyšné investície budú realizované z rozpočtu mesta Žilina, zapojených samospráv, VÚC a partnerských miest v SR a zahraničí.
- 5) Podľa analýzy ekonomických prínosov pre projekt EHMK 2013 – Košice, ktorý je jediným zrealizovaným projektom tohto druhu v SR je výsledkom jedného investovaného eura vrátená hodnota vo výške 1,67€.

Finančný dopad projektu EHMK 2013 – Košice (Analýza ekonomických prínosov – výsledky)

Priame výdavky	Hodnota priamych výdavkov v €	Výsledky multi-plikátora výstupu	Výsledky multi-plikátora príjmu	Výsledky multi-plikátora zamestnanosti	Výsledky multi-plikátora pridanej hodnoty
Investície	59 376 559 €	100 553 200 €	10 734 726 €	771	38 591 805 €

Výdavky na program	7 509 824 €	9 673 824 €	1 228 965 €	99	6 634 198 €
Marketing	748 954 €	1 659 984 €	274 146 €	7	548 017 €
Zariadenie a iné výdavky	1 334 203 €	2 289 654 €	470 591 €	26	1 049 988 €
Mzdy	967 497 €	1 571 590 €	229 851 €	12	628 015 €
SPOLU Priame výdavky	69 937 037 €	115 748 251 €	12 938 279 €	917	47 452 023 €
Výdavky návštevníkov	Hodnota výdavkov návštevníkov v €	Výsledky multiplikátora výstupu	Výsledky multiplikátora príjmu	Výsledky multiplikátora zamestnanosti	Výsledky multiplikátora pridanej hodnoty
Výdavky na ubytovanie a stravovanie	13 987 121 €	23 502 418 €	5 282 682 €	247	10 237 681 €
Výdavky na dopravu v regióne	5 250 487 €	8 033 588 €	1 258 615 €	59	2 972 955 €
Výdavky na nákupy v regióne	11 588 114 €	19 886 604 €	4 087 283 €	226	9 119 591 €
SPOLU výdavky návštevníkov	30 825 722 €	51 422 610 €	10 628 580 €	532	22 330 227 €
Celkový vplyv projektu	100 762 760 €	167 170 861	23 566 859	1 449	69 782 250

Rozdelenie nákladov na projekt EHMK 2013 – Košice

Finančné zdroje	Rozpočet v čase podávania prihlášky		Konečný rozpočet	
	mil. €	%	mil. €	%
Vláda SR	9,5	12,35%	17,4	17,14%
Mesto Košice	15,2	19,77%	15	14,78%
VÚC	11,2	14,56%	5,2	5,12%
Ostatné verejné inštitúcie	1,5	1,95%	1,7	1,67%
Sponzorské a výnosy	3,2	4,16%	1,7	1,67%
Štrukturálne fondy EÚ	36,3	47,20%	59	58,13%
Cena Meliny Mercouri			1,5	1,48%
Spolu	76,9		101,5	

Očakávaný nefinančný dopad pre mesto Žilina vo fáze prípravy prihlášky:

- tvorba kultúrnej stratégie – strategického dokumentu mesta v rámci prípravy,
- podpora, zapájanie a mobilizovanie kultúrnej obce a obyvateľov,
- rozvoj cezhraničnej spolupráce a spolupráce medzi samosprávami,
- celomestská konferencia venujúca sa identite mesta a spoločenským výzvam a reakciám na ne.
- výsledky podľa krokov 1-7 popísané vyššie v rámci prípravy.